

RS AU § 116 Uppdrag Stadsfest

Ärendenummer: RS 2026/183

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Ärendet återkommer till budgetavstämningen 2026.

Sammanfattning

I oktober 2025, i samband med Mål och budget 2026–2028 (RS 2025/7), gavs uppdrag att ta fram förslag på en årlig stadsfestival i Visby.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att en stadsfestival genomförs årligen från och med 2027.

Syftet med satsningen är att skapa sammanhållning, inkludering, öka livskvaliteten, lokalt engagemang och erbjuda kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter, med särskilt fokus på barn och unga. Samtidigt skapas möjligheter att stärka det lokala kultur- och näringslivet samt Gotlands attraktivitet som plats att bo och verka på.

Festivalen föreslås innehålla aktiviteter, kulturupplevelser och scener på flera platser i stadsrummet, såsom mat, konserter och prova-på-aktiviteter. Målsättningen är att skapa en inkluderande stadsfestival som upplevs som ”allas” festival.

Stadsfestivalen ska ägas och arrangeras av Region Gotland, och utvecklas som ett paraplyarrangemang där lokala aktörer, föreningar, näringsliv och sponsorer ges möjlighet att bidra med både innehåll och ekonomiska medel. Detta skapar förutsättningar för ett brett och varierat program samtidigt som det stärker det lokala engagemanget.

Kostnaden för genomförandet beräknas till 6,5 mnkr, där en del av resurserna utgörs av interna kostnader inom Region Gotland kopplade till infrastruktur, logistik och samordning.

En stadsfestival bedöms generera ekonomiska effekter för det lokala näringslivet genom ökad konsumtion inom exempelvis handel, restaurang och service. Vid uppskattade publiknivåer med flera tusen besökare per dag kan detta ge betydande omsättningseffekter.

Sammantaget bedöms en stadsfestival i Visby vara en strategisk satsning som kan stärka social sammanhållning, folkhälsa, kultur- och näringsliv samt bidra till Gotlands långsiktiga utveckling i linje med regionala mål. En stadsfestival med fokus på gemenskap och identitet kan även bidra till att stärka den civila beredskapen på Gotland.

Bedömning

Bedömningen är att en stadsfestival kan utgöra en strategiskt viktig satsning med flera samtidiga nyttor för Gotlands samhällsutveckling. Festivalen kan bidra till ökad sammanhållning, lokalt engagemang och stärkt folkhälsa genom att erbjuda kostnadsfria och tillgängliga kultur- och fritidsaktiviteter, särskilt för barn och unga. Detta bedöms bidra till att stärka socioekonomiska möjligheter och minska ojämlikheter i tillgång till kultur och fritid.

Satsningen bedöms även stärka och synliggöra det lokala kultur-, förenings- och näringslivet. Genom att involvera lokala aktörer i planering och genomförande skapas förutsättningar för ökat engagemang, delaktighet och långsiktig utveckling.

Ur ett organisatoriskt perspektiv ger satsningen möjlighet att vidareutveckla Region Gotlands interna samverkan och kapacitet att genomföra större evenemang, vilket kan bidra till ökad effektivitet och stärkt samarbetskultur.

Festivalen bedöms även kunna bidra till ökad beredskap och samhällsresiliens genom att stärka sociala nätverk, lokal identitet och samverkan mellan offentliga och civila aktörer.

Ekonomiskt bedöms satsningen generera positiva effekter för det lokala näringslivet, bland annat genom ökad omsättning inom handel, restaurang och service. Samtidigt förutsätter genomförandet en långsiktig finansiering. En ekonomisk ram om 6,5 mkr, bedöms nödvändig för att säkerställa kvalitet och säkerhet.

Sammantaget bedöms en stadsfestival i Visby kunna skapa betydande sociala, kulturella och ekonomiska värden samt bidra till Gotlands attraktivitet och långsiktiga utveckling.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att det inte finns några rättsliga hinder för att genomföra satsningen inom ramen för Region Gotlands uppdrag.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att satsningen innebär en kostnad för Region Gotland, men att den samtidigt kan generera betydande indirekta ekonomiska effekter för det lokala näringslivet.

Utifrån schablonvärden bedöms en lokal besökare generera cirka 300-600 kronor per dag genom utgifter för exempelvis handel, drivmedel och måltider. En övernattande besökare beräknas generera cirka 1 500-2 800 kronor per dygn, främst kopplat till boende, restaurang och övrig konsumtion.

Vid ett antagande om 5 000 besökare per dag, vilket bedöms vara en rimlig och i vissa delar försiktig uppskattning, där 80 procent utgörs av dagsbesökare (4 000 personer) och 20 procent av övernattande besökare (1 000 personer), kan de ekonomiska effekterna illustreras enligt följande:

- Lokala besökare (4 000 personer): ca 1,2-2,4 mnkr per dag.
- Övernattande besökare (1 000 personer): ca 1,5-2,8 mnkr per dag.

Detta motsvarar en samlad omsättningseffekt om ca 2,7-5,2 mnkr per dag med potential till ytterligare ökning i takt med att evenemanget utvecklas och eventuellt förlängs.

Sammantaget bedöms stadsfestivalen kunna bidra till ökad omsättning inom handel, restaurang, besöksnäring och service, vilket stärker det lokala näringslivet och skapar positiva spridningseffekter i ekonomin.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att satsningen har en tydlig positiv påverkan ur ett barnperspektiv. Genom att erbjuda kostnadsfria, tillgängliga och inkluderande aktiviteter skapas möjligheter för barn och unga att delta i kultur- och fritidsliv oavsett socioekonomiska förutsättningar. Festivalen kan även bidra till barns delaktighet och inflytande genom att ge utrymme för eget skapande och medverkan i programinnehållet. Trygghet, säkerhet och tillgänglighet behöver särskilt beaktas i planeringen.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att en stadsfestival har goda förutsättningar att bidra till ökad jämställdhet, förutsatt att programinnehåll, deltagande och resurser fördelas på ett medvetet och inkluderande sätt. Det innebär exempelvis att eftersträva en jämn representation av kön bland artister och andra medverkande aktörer, samt att skapa aktiviteter som tilltalar olika målgrupper. Ett aktivt arbete med inkludering och normmedvetenhet är centralt för att festivalen ska upplevas som tillgänglig och relevant för alla.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att en stadsfestival i Visby i första hand gynnar stadsmiljön, men att den även kan skapa positiva effekter för hela Gotland genom ökad attraktionskraft och ekonomiska spridningseffekter. För att stärka det geografiska perspektivet bör festivalen utformas så att aktörer från hela ön ges möjlighet att delta, exempelvis genom medverkan i programmet. Även tillgänglighet i form av transporter och information är viktiga faktorer för att möjliggöra deltagande från hela ön.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att en långsiktig satsning på stadsfestivalen skapar goda möjligheter att integrera hållbarhet i planering och genomförande över tid. Genom medvetna och smarta val kring exempelvis avfall och materialanvändning kan hållbara lösningar utvecklas och stärkas.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maria Wennström, tf avdelningschef, Josefine Eriksson, projektledare och Paola Ciliberto, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Johan Malmros (C) yrkar att ärendet ska hanteras i ärendet Mål och budget 2027-2029.

Ordförande yrkar att ärendet ska återkomma till budgetavstämningen 2026.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros yrkande och eget yrkande om att ärendet ska återkomma till budgetavstämningen 2026 och finner att eget yrkande vinner bifall.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-15
Regionstyrelsen 2025-10-23, § 425